

VEŘEJNÁ PODPORA A PROBLÉMY SOUVISEJÍCÍ

De minimis, SOHZ, dopad na dotační politiku

Co je to veřejná podpora

čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie:

*„Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, **které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž** tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.“*

4 základní definiční kritéria veřejné podpory:

- podpora je poskytnuta státem nebo z veřejných prostředků
- podpora zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví podnikání a je selektivní
- je ovlivněn obchod mezi členskými státy a
- Je narušena nebo hrozí narušení soutěže

Pro naplnění veřejné podpory je třeba kumulativní splnění výše uvedených podmínek

Principy a jejich aplikace

- **Selektivní** opatření je takové, které není aplikováno vůči všem podnikům na trhu stejně a nelze jej tedy označit za obecné opatření.
- Narušení soutěže stejně jako další definiční znak veřejné podpory (ovlivnění obchodu mezi členskými státy) Evropská komise spíše **předpokládá**. Soutěž je narušena tehdy, pokud opatření **posílí postavení příjemce podpory oproti jeho konkurentům**.
- Není stanovena **žádná hranice**, kdy již konkrétní opatření ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Z judikatury však vyplývá, že i malá částky či malá velikost příjemce veřejné podpory může ovlivnit trh mezi členskými státy

. K ovlivnění obchodu zpravidla nedochází, pokud předmětné opatření působí pouze **lokálně (regionálně)** či příjemci podporovaných služeb pocházejí pouze z jednoho členského státu.

- **Pro praxi NNO – první dvě podmínky veřejné podpory jsou splněny u dotací prakticky vždy, o třetí a čtvrté je možno většinou vést debatu. Výsledek debaty bude hodně odvislý od toho, jak přísně budeme aplikovat výkladové principy.**

Formy veřejné podpory

- Granty a dotace
- Úvěry a zvýhodněné půjčky
- Garance a záruky
- Kapitálové injekce
- Slevy na daních, prominutí poplatků a veřejných plateb
- Zvýhodněný prodej pozemků a podniků
- Zvýhodnění exportu
- Preferenční tarify za dodávky energií, pokud nejsou opodstatněné
- Poskytování logistické a poradenské podpory
- Zvýhodněné odpisování
- Platby bonusů za účelem nalákání pracovníků do nového odvětví

Postup vhodný z pohledu NNO

Nejdříve nutno zkoumat, zda jsou kumulativně naplněny 4 znaky veřejné podpory, pokud ne, o zakázanou veřejnou podporu se nejedná a lze ji poskytnout, pokud ano:

- aplikace blokových výjimek - podporu lze poskytnout, zaslat informace o podpoře EK
- aplikace notifikačních výjimek - podporu lze poskytnout až po obdržení souhlasu EK
- lze uplatnit režim služeb obecného hospodářského zájmu SOHZ
- podpora malého rozsahu (de minimis) podporu lze poskytnout při splnění nutných podmínek na straně příjemce (zapisuje se celá hodnota grantu!!)

Role příjemce, poskytovatele, EK, ÚOHS a příjemce dotace v celém procesu

Mýty, omyly, fauly

Na straně NNO:

- veřejná podpora se NNO sektoru netýká
- jsem neziskovka, nejsem podnik
- řeším De minimis, o veřejné podpoře nic nevím

Na straně veřejné správy:

- snížené reálné čerpání podpory proti přidělenému grantu se v registru neopravuje
- to já nevím, co jsou ty podmínky pro veřejnou podporu, co se musí splnit kumulativně, ale vy tu dotaci dostaněte jako De minimis
- ta pravidla jsou tu proto, aby velké neziskovky vše nevyjedly těm malým
- posuzování veřejné podpory a režimu této podpory se děje vždy pro celé grantové kolo, tedy všem stejně
- máte sice pravdu, že se nejedná o veřejnou podporu, ale zůstane to tak, co by tomu řekli ostatní
- na váš projekt by se sice asi vztahuje notifikační výjimka, ale grant dostanete v režimu de minimis

Malý průzkum

Na podzim 2011 společnost Člověk v tísni rozeslala svým partnerům v EU dotaz, zda řeší obdobné problémy jako my ve své domovské zemi. Dotaz reagoval na tehdy vyhlášené grantové kolo programu OPVK na vzdělávání dospělých (jedna z priorit tehdejší vlády) a celé grantové kolo bylo zahrnuto do režimu De minimis (přičemž žádat bylo možné i o vysoké částky nad 5 mil CZK).

Odpovědi:

- **Německo:** Není relevantní pro práci evropských NGO, týká se komerční sféry.
- **Rakousko:** Podobnou situaci jsme řešili jen ca dvakrát. Není to typický problém pro NGO, ale pro podniky.
- **Polsko, Estonsko, Nizozemí :** Nikdy jsme se s tím nesetkali, slyšíme prvně...
- **Velká Británie:** Nikdy jsem neměl problém s tím, že by nějaký vzdělávací projekt nemohl být financován ze státního rozpočtu a že by cokoli muselo být řešeno s EK. Nevím o žádné zemi v EU, která by něco podobného řešila. Podpora ovšem musí být poskytnuta transparentním způsobem. Patrně vás někdo uvedl v omyl...
- Ostatní odpovědi se nesly v podobném duchu. **Ani jedna organizace neměla s veřejnou podporou reálný problém.**

Na úrovni ČR zatím chybí politická vůle pro změnu stávajícího stavu

SOHZ – jak to funguje

Jednotlivé varianty režimu SOHZ a jejich charakteristické rysy:

NAŘÍZENÍ DE MINIMIS SOHZ

- Relativně jednoduchá administrace opatření.
- Omezená využitelnost vlivem finančního limitu pro výši prostředků, které veřejný orgán může poskytnout podniku ze svého rozpočtu.

+

ROZHODNUTÍ SOHZ

- Důraz na komplexní popis opatření a kontrolu poskytnuté finanční podpory poskytovateli SOHZ.

x

RÁMEC SOHZ

- Vysoká výše finančních prostředků poskytnutých z veřejných zdrojů.
- Povinnost poskytovatele podpory provést před realizací opatření notifikaci Evropské komisi za účelem jeho schválení.
- Nezbytné kontaktovat ÚOHS.

SOHZ a dotace MPSV na sociální službu, jdoucí prostřednictvím Kraje

- Obecný princip selhání trhu
- Všechny autorovi známé dotace MPSV na sociální služby, by měly fungovat v druhém obdélníku, tedy v režimu ROZHODNUTÍ SOHZ.

Režim Rozhodnutí SOHZ vychází mimo jiné z judikátu Altmark musí být splněno zejména toto:

- Transparentní výběr subjektu
- Pověření subjektu (max na 10 let)
- Určení práv pro pověřený subjekt
- Jasný výpočet pro kompenzační platbu, včetně určení přiměřeného zisku
- Zajištění kontroly, aby nedošlo k překompenzaci subjektu.

Další potenciální dopady příjemce dotací

- Celé je to pro sociální práci poněkud problematické, systém vychází z pocitu nutnosti jednotné formy udělování dotací(sociální práce X sociální péče)
- Realita naplnění podmínek SOHZ ve stávajících dotacích. Znaky zneužití tohoto nástroje.
- Klíčový význam výpočtu kompenzační platby – potenciální dopady.
Rozdíl kompenzační platby a částky udělené dotace, jak s přiměřeným ziskem?
- Pravidla kofinancování X pravidla pro nedovolený souběh dotací
- Zákaz souběhu „běžné“ De minimis a De minimis SOHZ a souběh de minimis SOHZ a podpory dle rozhodnutí SOHZ. (Zákaz platí pro souběh na jednu službu)
- Máme se režimu SOHZ bránit ?

Programové období 2014+

- Existuje metodický dokument pro veřejnou podporu, ale vznikl jako poslední, tedy pozdě, ve chvíli, kdy většina metodik pro konkrétní operační programy už existuje, navíc je to jen doporučující dokument.
- Většina klíčových doporučení je z pohledu NNO v pořádku
- OPZ počítá dle stávajících informací se SOHZ, OPVVV nikoliv, ostatní zatím nelze určit

Děkuji za pozornost.

Jan Kamenický

Člověk v tísni o.p.s.

Jan.kamenicky@clovekvtisni.cz